

Η ελληνική γλώσσα είναι πρώτα δουλειά της Μάνας

Γράφει ο Δημήτρης Νατσιός (Δάσκαλος - Κιλκίς)

«Ναι, ίσια ίσια αυτό θέλουμε κι εμείς, να μπορούμε στη χορεία των εθνών και στο δρόμο του πολιτισμού. Αλλά πώς να μπορούμε και πως να προχωρήσουμε, αν όχι με τα δικά μας πόδια; Πώς θα μας αγκαλιάσουν τα άλλα έθνη, αν δεν έχουμε δικιά μας αξία, για να συμβάλουμε κι εμείς στο γενικό καλό; Κι από πού θα τη βγάλουμε αυτή την αξία, αν δεν εκμεταλλευτούμε τον φυσικό πλούτο της χώρας μας και δεν καλλιεργήσουμε τους υλικούς και πνευματικούς θησαυρούς μας; Να ξεριζώσουμε λοιπόν τ' αμπέλια και τις ελιές για να φυτέψουμε καφέδες και μπανάνες; Κάθε τόπος έχει και τον τρόπο που προκόβει, καλλιεργώντας εκείνο που προσφέρεται στην ζωή του. Γιατί τότε αναπτύσσει τον πλούτο τον δικό του, υλικό και πνευματικό και αποκτά δύναμη και λευτεριά, που μόνον αυτή προκόβει τους λαούς».

Το προηγηθέν κείμενο δεν είναι κάποιου εκπροσώπου της «αντίδρασης» ή της πάλαι ποτέ επαράτου, αλλά του ποιητή Βασίλη Ρώτα, ο οποίος πολέμησε και τραυματίστηκε στην ένδοξη μάχη του Κιλκίς. Υπήρξε κομμουνιστής, αριστερός, αλλά δεν του έλειπε η φιλοπατρία και το σέβας στην εθνική μας παράδοση. Είμαι σίγουρος πως αν το διαβάσει κάποιος νέος «κουκουές» το κείμενο αυτό, χωρίς να του αποκαλύψεις την ταυτότητα του συγγραφέα, θα το κατατάξει στα εθνικιστικά. Αλλά «ήταν τότε που οι άνθρωποι έζων δι' εν έπαινον και πέθαινον δι' ένα τραγούδι» όπως έλεγε ο Ανδρέας Καρκαβίτσας.

Έχουμε το πιο πλούσιο και όμορφο μεταλλείο. Το κελάρι του πατρογονικού μας σπιτιού είναι γεμάτο από τα καλούδια της εξαισίας παράδοσής μας, χάσαμε όμως το κλειδί και ωσάν τον Άσωτο της παραβολής λιμοκτονούμε «εις χώραν μακράν» και εσθίομεν, τρώμε τα ξυλοκέρατα, τις

γουρουνοτροφές των Φράγκων. Και βρεθήκαμε-ποιοί; εμείς οι Έλληνες- εκτός της ιστορίας.

Έρχονται μάνες στο σχολείο και εκφράζουν την αγωνία τους για την υστέρηση, την σχεδόν αδυναμία να εκφραστούν γραπτώς τα παιδιά τους, οι μαθητές μας. Έχουν δίκιο, έτσι είναι τα πράγματα. Τις πταίει, όμως;

Απαντώ δανειζόμενος λόγια του Σπύρου Μελά, ο οποίος σε κείμενο γραμμένο το 1950, όταν ακόμη οι μάνες δεν είχαν «εξευρωπαϊστεί» και το γάλα τους δεν είχε ξινίσει.

«Αλλά παιδεία θα ειπεί γλώσσα. Και η ελληνική γλώσσα είναι πρώτα δουλειά της Μάνας. Οι μαστοί της είναι τρεις. Οι δύο για το γάλα και ο τρίτος το στόμα της, η λαλιά της, η γνήσια και άδολη πηγή της γλώσσας. Αγράμματη, αμόρφωτη, πες ό,τι θέλεις. Είναι όμως κεφαλάρι αστείρευτο βαθύτατης και φυσικής σοφίας. Στις λέξεις που πέφτουν από τα χείλη της, με την ησυχία και την ομορφιά του σταλαχτίτη, στο τρυφερό αντί του παιδιού, γενεές γενεών έχουν κλείσει νόηση και αίσθημα, πείρα και Ιστορία-όλη την ουσία της ζωής τους. Έτσι δίνει στο νήπιο, που το κρατά στην αγκαλιά της η μάνα, μαζί με το γάλα και την πρώτη παιδεία. Γιατί παιδεία δεν είναι μονάχα το απόσταγμα μνημείων του γραπτού λόγου. Αυτή έρχεται πολύ αργότερα, και είναι θυγατέρα μιας άλλης, παμπάλαιης και άγραφτης παιδείας, που οι ρίζες της χάνονται στα βάθη των αιώνων, μιας σοφίας που μιλεί με το παραμύθι, το τραγούδι και το νανούρισμα...». (Β.Περσεΐδη, «Το εθνικό μας τραγούδι», σελ. 140-141, Αθήνα 1983).

Ποια μάνα σήμερα μεταβιβάζει με το στόμα της, στο παιδί της, την μακραίωνη παράδοση του λαού μας; Ποιά το νανουρίζει; (Τα τρισάθλια βιβλία Γλώσσας, όπως έχω γράψει, ζητούν από τα παιδιά να γράψουν ένα νανούρισμα για χταπόδια, στο Ανθολόγιο Γ'-Δ' Δημοτικού).

Πριν ανοίξουμε τα πορτοπαράθυρα των σπιτιών μας και εισβάλλουν οι αναθυμιάσεις του ευρωπαϊκού, «δυτικού μοντέλου αγωγής», οι Μάνες κατηχούσαν τα παιδιά τους στο σπίτι. Τους πρόσφεραν μαθήματα πατριδογνωσίας και αγωγή αγιότητας.

Προσφεύγω και πάλι στο «κελάρι». Σε κείμενο της απροσπέλαστης Γαλάτειας Σουρέλη. (Συμβουλευώ να αγοράζουν οι γονείς τα βιβλία της, είναι το καλύτερο δώρο για τα παιδιά τους, ν' αφήσουν τα «κινητά» δηλητήρια).

«...Αγωγή αγιότητας γινόταν και με τον λαϊκό κατηχητικό λόγο, που μάθαιναν οι μανάδες στα παιδιά τους:

Ένας είναι ο Κύριος, δεύτερη είναι η Παναγιά, τρίτος είναι ο Πρόδρομος, τέσσερα τα Ευαγγέλια, πέντε οι Παρθένες, έξι τα εξαπτέρυγα, επτά είναι τα μυστήρια, οκτώ το οκτωήχι, εννιά είναι τα τάγματα, δέκα είναι οι εντολές, έντεκα τα εωθινά, δώδεκα οι Απόστολοι.

Όλα αυτά τα μάθαιναν οι μανάδες στα παιδιά τους ψέλνοντάς τα.

Και το παιδομάνι-τότε οι άνθρωποι κάνανε πολλά παιδιά-κατέβαζε αυτήν την πρόσθεση και την έκανε αφαίρεση:

Δώδεκα οι Απόστολοι, έντεκα τα εωθινά, δέκα είναι οι εντολές.... ένας είναι ο Κύριος!

Αγωγή, ακόμα, γινόταν και με το νανούρισμα: Στο πάπλωμα σου κέντησα αετούς να σε στολίζουν/σου κέντησα μια Παναγιά, στ' αχνό προσκέφαλό σου/κι ακόμα την Αγιά-Σοφιά να' χεις στο μαγουλό σου.

Αγωγή γινόταν και με την ευχή: Η Παναγιά μαζί σου, που περιέχει ολόκληρη την ορθόδοξη

παράδοση!

Ποιο παιδί φεύγει σήμερα για το σχολείο του και κάποιος βρίσκεται πίσω του να το σταυρώσει και να του πει: να 'χεις την ευχή μου, η Παναγιά μαζί σου; Ακόμα και από την ευχή μας έχουμε στερήσει τα παιδιά μας». («Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα», συλλογικό έργο, σελ. 218, εκδ. «Ακρίτας»).

Κανένας κατακτητής δεν μπόρεσε να καταστρέψει την ψυχική μας έκφραση και τον ελληνισμό μας. Ξέβαφαν και ξεθώριαζαν, γιατί έστεκαν στα σπίτια, φρουροί ακοίμητοι, οι Μάνες οι Ρωμηές, που μοσχοβολούσαν σαν το Τίμιο Ξύλο.

«Απ' όλα τα λαλούμενα κάλλιο λαλεί η καμπάνα/κι απ' όλα τα μυρωδικά κάλλιο μυρίζει η μάνα».

Τώρα στα σπίτια δεν ακούγεται το μυρίπνοο στόμα της Μάνας, αλλά το δυσώδες και ρυπαρό στόμα της τηλεόρασης. Τα σκύβαλα της τηλεψίας πήραν τη θέση της. Το γάλα της, το άδολο και γνήσιο, αντικαταστάθηκε από τα φαρμάκια της κάθε ξιπασμένης σαχλαμάρας. Και αγρίεψαν τα παιδιά, δεν είναι γαλήνια. (Θυμίζω ότι οι λέξεις γαλήνη-γαληνεύω μάλλον προέρχονται, ετυμολογικώς, από το γάλα. Το γάλα γαληνεύει το πεινασμένο βρέφος και νήπιο).

Το ζούμε αυτό μες στην τάξη. Έχω χρόνια να ακούσω μαθητή μου, όταν μεταφέρει εξωσχολικές γνώσεις, να πει «μου είπε, μου διηγήθηκε ο μπαμπάς μου, η μαμά μου ή η γιαγιά μου».

Όλοι ξεκινούν με την εξής στερεότυπη φράση: «Κύριε, είδα στην τηλεόραση ή στο διαδίκτυο». (Χάσαμε και τις γιαγιάδες! Βλέπουν, με τα δύσμοιρα εγγονάκια τους, τις τουρκοσειρές ή τις ημέτερες που «παιδαγωγούν» στην ευτέλεια, την διαφθορά και την ασέλγεια).

Αγαπούν τα παιδιά τους και οι σημερινές μητέρες, θυσιάζονται γι' αυτά, αλλά έχασαν την πυξίδα, εκτροχιάστηκαν, όπως όλοι μας.

Όπως λέω και στις μάνες που έρχονται να ρωτήσουν για την πρόοδο των παιδιών τους, για να βρουν την περπατησιά τους, ας αρχίσουν μ' αυτό που έκαναν οι γιαγιάδες τους, «όταν τις έβρισκε το κακό και θόλωνε ο νους τους». (Ελύτης):

«Ω Παναγιά μου, Δέσποινα και του Χριστού μητέρα/σε σένα παραδίνομαι, νύχτα και την ημέρα,/κι όντες κοντύνει η γλώσσα μου και θαμπωθεί το φως μου/τότε κυρά μου Παναγιά, να στέκεις βοηθός μου».

02.12.2014

Πηγή: www.antibaro.gr/